

PAGALBOS NUKENTĖJUSIEMS AR GALĖJUSIEMS NUKENTĖTI NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS ASMENIMS KOORDINAVIMO SAVIVALDYBĖJE PAVYZDINIO MODELIO APRAŠYMAS

Modelio paskirtis: pateikti galimą pagalbos (socialinės, medicininės, teisinės ir kt.) nukentėjusiems ar galėjusiems nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmenims (toliau – Pagalba) teikimo ir koordinavimo savivaldybėse schemą.

Pagalbos objektas: nukentėję ar galėję nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmenys (toliau - asmenys).

Pagalbos koordinavimo ir teikimo dalyviai: savivaldybės administracijos socialinės paramos (socialinių paslaugų) skyrius, vaiko teisių apsaugos skyrius, savivaldybės gydytojas, savivaldybės socialinių paslaugų centras, krizių centras ar kitos socialinių paslaugų įstaigos, apygardos prokuratūra, apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, nevyriausybinės organizacijos, teikiančios Pagalbą, kt.

Pagalbos koordinatorius savivaldybėje. Savivaldybės administracijoje paskiriamas savivaldybės pagalbos koordinatorius, kuris yra ir Pagalbos nukentėjusiems ar galėjusiems nukentėti nuo prekybos žmonėmis koordinavimo grupės (toliau – Pagalbos grupė) vadovas.

Pagalbos grupė yra atskira arba sudėtinė savivaldybėse įsteigtos savivaldybės koordinacinės grupės (komisijos), atsakingos už visų prekybos žmonėmis prevencijos ir Pagalbos veiksmų koordinavimą, dalis (pogrupis). Pagalbos grupė (pogrupis) yra nuolatinė specializuotoje Pagalbos koordinavimo srityje veikianti Grupė.

Pagalbos grupės personalinė sudėtis tvirtinama savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Pagalbos grupės narių funkcijos turi būti numatytos jų pareigybių aprašymuose.

Pagalbos grupės veiklą techniškai aptarnauja savivaldybės administracijos socialinės paramos (socialinių paslaugų) skyrius. Grupės veiklą organizuoja ir koordinuoja grupės vadovas, o jam nesant – jo pavaduotojas.

Pagalbos grupės sudėtis:

Pagalbos grupės vadovas - savivaldybės pagalbos koordinatorius – savivaldybės administracijos Socialinės paramos (Socialinių paslaugų) skyriaus vedėjas arba pavaduotojas (savivaldybės pagalbos koordinatoriaus funkcija turi būti numatyta šio darbuotojo pareigybės aprašyme).

Pagalbos grupės vadovo pavaduotojas – savivaldybės administracijos Socialinės paramos (Socialinių paslaugų) specialistas pagal kompetenciją.

Pagalbos grupės nariai (prie kiekvieno grupės nario nurodomi ir jam nesant jį pavaduojantys specialistai):

- 1) savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėjas, pavaduotojas ar specialistas pagal kompetenciją;
- 2) savivaldybės gydytojas, psichinės sveikatos centro, pirminės sveikatos priežiūros centro, priklausomybių ligų centro atstovai ar pan.;
- 3) savivaldybės švietimo skyriaus atstovas;
- 4) apygardos prokuratūros specializuotas prokuroras;
- 5) apskrities vyriausiojo policijos komisariato specializuotas policijos tyrėjas;
- 6) NVO, teikiančios Pagalbą, atstovas;
- 7) socialinių paslaugų įstaigos, teikiančios Pagalbą, atstovas;
- 8) teritorinės darbo biržos atstovas.

Pagalbos grupės veikloje privalo dalyvauti bent 2 profesionalūs socialiniai darbuotojai.

Esant poreikiui, taip pat į Pagalbos grupę gali būti įtraukti arba kviečiami dalyvauti Pagalbos grupės posėdžiuose ir kitų valstybės ir savivaldybės institucijų, savivaldybės administracijos padalinių, visuomeninių organizacijų, verslo ir bažnyčios atstovai bei kiti specialistai, turintys kompetencijos Pagalbos grupės veiklos klausimais.

Pagrindiniai savivaldybės pagalbos koordinatoriaus (Pagalbos grupės) savivaldybėje uždavinys, funkcijos ir teisės

Savivaldybės pagalbos koordinatorius atsako už Pagalbos koordinavimą savivaldybės teritorijoje: yra kontaktinis asmuo tarp NVO ar kitos socialinių paslaugų įstaigos, teikiančios (galinčios suteikti) Pagalbą, ir institucijų galinčių suteikti kitą reikiamą pagalbą bei organizuoja Pagalbos grupės darbą (rengia susitikimus, rengia ir tvarko informaciją ir kt.).

Pagalbos grupės uždavinys – nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmenų nustatymo, nukreipimo pagalbai ir pagalbos koordinavimas savivaldybės teritorijoje.

Įgyvendindama uždavinį, Pagalbos grupė atlieka šias funkcijas:

- 1) bendradarbiauja su savivaldybės ir valstybės institucijomis ir įstaigomis, kitomis suinteresuotomis įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmenų nustatymo, nukreipimo pagalbai ir pagalbos klausimais;
- 2) derina savivaldybės, kitų institucijų ir įstaigų savivaldybėje veiksmus su NVO ar kita socialinių paslaugų įstaiga, galinčia suteikti Pagalbą;

- 3) suderina ir patvirtina skubios pagalbos suteikimo tvarką, nusistato objektų, galinčių suteikti skubią pagalbą (apgyvendinimas, būtinoji medicininė pagalba ar pan.) asmenims bet kuriuo paros metu, sąrašą;
- 4) dalyvauja Pagalbos plano asmeniui rengime ir dalyvauja jį nukreipiant Pagalbai gauti;
- 5) renka ir analizuoja gaunamą informaciją dėl asmenų ir pagal kompetenciją teikia siūlymus dėl Pagalbą galinčių suteikti institucijų, kitų koordinacinių klausimų;
- 6) analizuoja ir vertina esamą padėtį nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis nustatymo, nukreipimo pagalbai ir pagalbos srityje, rengia veiklos ataskaitas ir jas pristato, taip pat teikia siūlymus savivaldybės koordinacinei grupei (komisijai), atsakingai už prekybos žmonėmis prevencijos ir kontrolės koordinavimą savivaldybės teritorijoje;
- 7) organizuoja pasitarimus aktualiais klausimais;
- 8) teikia pasiūlymus administracijos direktoriui (arba savivaldybės koordinacinės grupės (komisijos), atsakingos už visų prekybos žmonėmis prevencijos ir Pagalbos veiksmų koordinavimą vadovui, jei Pagalbos grupė yra savivaldybės koordinacinės grupės (komisijos) sudėtinė dalis) dėl lėšų nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis nustatymo, nukreipimo pagalbai ir pagalbos projektams finansavimo poreikio, socialinių paslaugų bei prevencinių priemonių poreikio, taip pat siūlymus kitoms institucijoms dėl Pagalbos organizavimo ir teikimo;
- 9) teikia informaciją bei pasiūlymus dėl nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis nustatymo, nukreipimo pagalbai ir pagalbos klausimais suinteresuotoms valstybės institucijoms bei įstaigoms, visuomenės informavimo priemonėms, visuomeninėms organizacijoms, ataskaitas valstybės institucijoms ir kt. pagal poreikį.

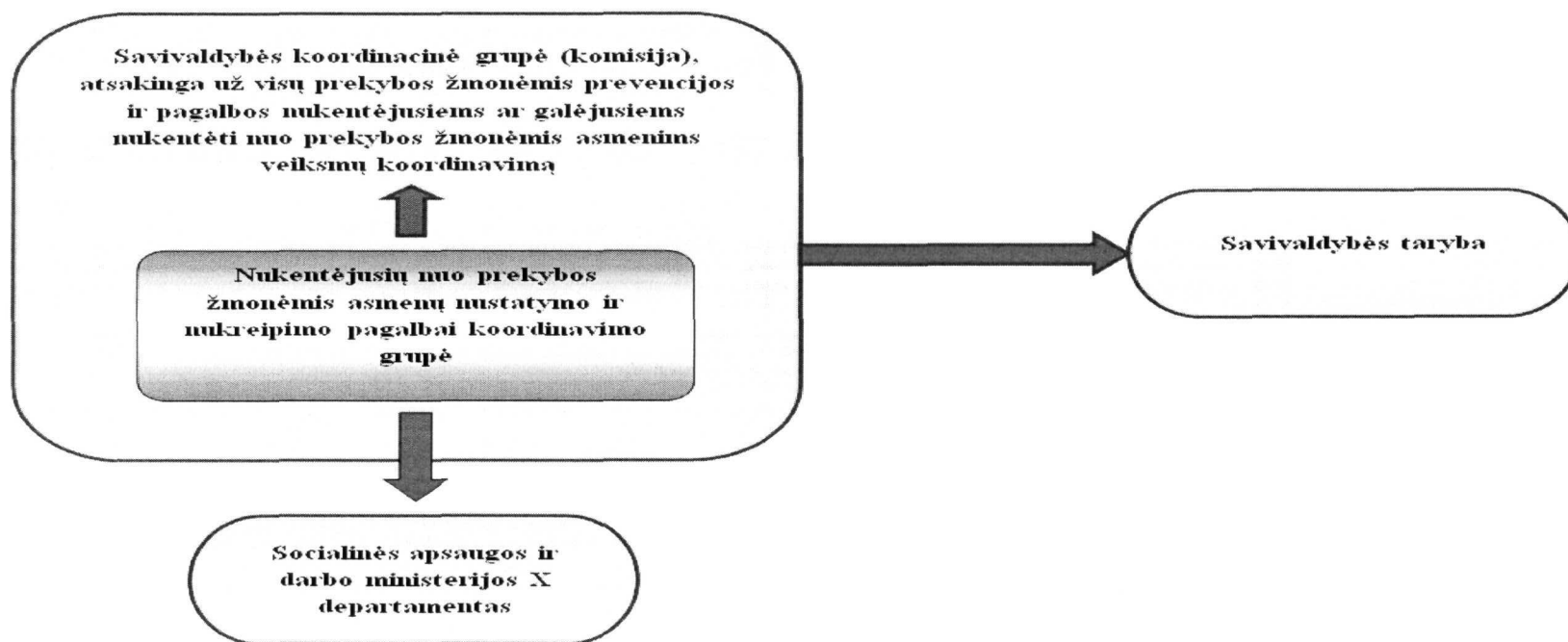
Pagalbos grupė turi teisę:

- 1) gauti informaciją iš savivaldybių ir valstybės institucijų, teisėsaugos institucijų ir kitų įstaigų, nevyriausybinių ir tarptautinių organizacijų grupės kompetencijos klausimais;
- 2) bendradarbiauti su įvairių sričių specialistais grupės kompetencijos klausimais;
- 3) tobulinti profesinę kompetenciją ir dalyvauti profesinės kompetencijos ugdymo programoje, projektuose ir pan.

Grupės nariai privalo laikytis konfidencialumo ir gautą informaciją naudoti tik Pagalbos grupės funkcijoms vykdyti.

Pagalbos grupės posėdžiai rengiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Sprendimai priimami balsų dauguma atviru balsavimu, apie tai turi būti pažymėta posėdžio protokole.

PAGALBOS NUKENTĖJUSIEMS AR GALĖJUSIEMS NUKENTĖTI NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS ASMENIMS KOORDINAVIMO GRUPĖS PAVALDUMAS IR ATSKAITOMYBĖ

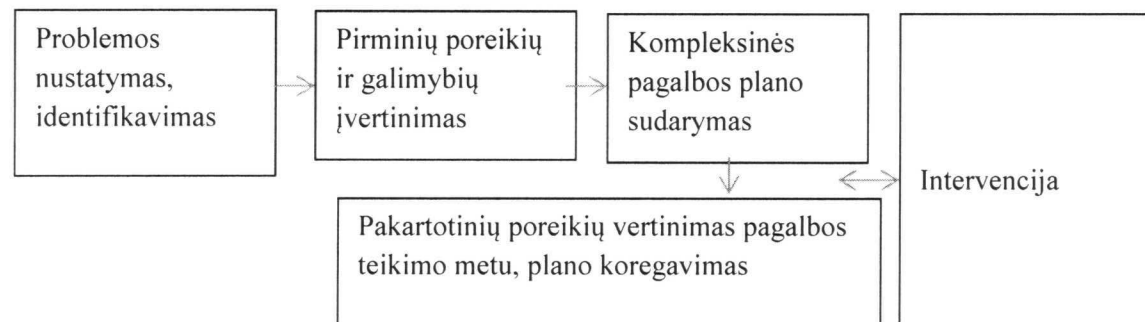

Pagalbą konkrečiam asmeniui koordinuoja NVO, jai nesant – savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos, kuriai pavedama vykdyti šią funkciją, socialinis (-iai) darbuotojas (-ai) – atvejo vadybininkas (-ai).

NVO ar savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos socialinis (-iai) darbuotojas (-ai), gavęs (-ę) informaciją apie asmenį ir Pagalbos jam poreikį pirmiausiai pagal poreikį organizuoja skubią pagalbą. Socialinis (-iai) darbuotojas (-ai) dėl konkretaus atvejo, Pagalbos asmeniui poreikio susisiečia su savivaldybės pagalbos koordinatoriumi (jam nesant – su jį pavaduojančiu asmeniu) ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo tokios informacijos gavimo ir esant poreikiui prašo savivaldybės pagalbos koordinatorių (jį pavaduojantį) sušaukti Pagalbos grupės posėdį. Pagalbos grupės posėdis šaukiamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po informacijos gavimo.

Konkrečius atvejus dėl Pagalbos suteikimo, ypač Pagalbos grupės veiklos pradžioje (pvz., pirmus 5 atvejus, po to - pagal poreikį), siūlytina nagrinėti visai Pagalbos grupei, kurioje dalyvauja NVO ar savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos socialinis darbuotojas (-ai), į kurį (-iuos) tiesiogiai kreipėsi (buvo nukreiptas) asmuo. Pagalbos grupė sudaro kompleksinės pagalbos planą remdamasi kiekvieno grupės nario pateiktais siūlymais dėl savo atstovaujamos institucijos, įstaigos ir organizacijos indėlio suteikiant asmeniui pagalbą. Kompleksinės pagalbos plane nurodoma, kas kokiais klausimais socialiniam darbuotojui – atvejo vadybininkui, asmeniui suteiks informaciją, teiks Pagalbą ar tarpininkaus asmeniui suteikiant reikiamą pagalbą ir pan.

PAGALBOS KONKREČIAM ASMENIUI, NUKENTĖJUSIAM AR GALĖJUSIAM NUKENTĖTI NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS, ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO SCHEMA

Nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis ir prostitucijos situacijos pavyzdžiai:

I. Mergina, 18 metų, gyvenanti vienoje iš Lietuvos savivaldybių, buvusi vaikų globos įstaigos gyventoja, per socialinius tinklus gavo viliojantį pasiūlymą padirbėti D.Britanijoje gėlių fabrike. Verbuotojai nupirko bilietą, pažadėjo pasirūpinti gyvenamąja vieta. Atvykus, verbuotojai paėmė asmens dokumentą ir pareiškė, kad iš tikrųjų reikės kurį laiką „padirbėti“ viešnamyje, atidirbti skolą. Kadangi mergina tam priešinosi, kategoriškai nesutiko, buvo sumušta ir brutaliai išprievartauta. D.Britanijoje prostitucijoje ji praleido 3 mėn., vietos policijos reido metu buvo išlaisvinta, patalpinta į vietos NVO, vėliau su Lietuvos ambasados pagalba parsiušta į Lietuvą. Šios merginos poreikiai:

- negali gyventi savo gimtame mieste, nes adresą žino nusikaltėliai
- neturi socialinio draudimo, nėra registruota Darbo biržoje
- neturi jokio pragyvenimo šaltinio, baigė vidurinę mokyklą pagal adaptuotą programą
- reikia skubios kvalifikuotos psichiatro pagalbos, nes pastoviai kankina suicidinės mintys
- bijo bendradarbiauti su Lietuvos policija, nes nusikaltėliai įteigė jai esantys labai galingi

II. Vyras, 52 metai, išvyko į Ispaniją pagal rastą skelbimą dėl reikalingų darbininkų žemės ūkyje Ispanijoje. Atvykus „brigadininkas“ susirinko visų asmens dokumentus, nuvedė į barakus, paaiškino apie gyvenimo taisykles, kurias pažeidus, skaičiuojamos milžiniškos baudos. Darbo diena trukdavo iki 14 valandų, 30 vyrų ir moterų gyveno kartu pasibaisėtiniuose sanitariniuose sąlygose. Pasitraukti iš darbo stovyklos buvo griežtai draudžiama, viską kontroliavo apsauga. Praėjus beveik pusmečiui, vyrui pavyko pabėgti ir po didelių vargų jis pasiekė Lietuvos ambasadą. Buvo parsiuštas į Lietuvą. Jo poreikiai:

- bijo buvusių „darbdavių“ keršto, nes liko skolingas, pabėgo, bendravo su policija Ispanijoje
- neturi pastovios gyvenamosios vietos Lietuvoje
- kenčia nuo lėtinės infekcinės ligos, būsena paūmėjusi
- neturi pragyvenimo šaltinio
- „galėtų daug papasakoti policijai“ apie matytą neteisę, bet netiki, kad kas nors imsis kokių priemonių

BENDRA PAGALBOS NUKENTĖJUSIEMS AR GALĖJUSIEMS NUKENTĖTI NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS ASMENIMS ORGANIZAVIMO SAVIVALDYBĖJE SCHEMA

